

UJEDINJENE
NACIJE

Međunarodni sud za krivično
gonjenje lica odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije od
1991. godine

Predmet br. IT-03-69-T

Datum: 16. septembar 2009.

Original: engleski

PRED PRETRESNIM VEĆEM I

U sastavu: sudija Alphons Orie, predsedavajući
sudija Michèle Picard
sudija Elizabeth Gwaunza

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 16. septembra 2009.

TUŽILAC

protiv

**JOVICE STANIŠIĆA
FRANKA SIMATOVIĆA**

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTEVU TUŽILAŠTVA DA SE U SPIS UVRSTI SVEDOČENJE
SVEDOKA KOJI NISU DOSTUPNI NA OSNOVU PRAVILA 92^{quater}**

Tužilaštvo

g. Dermot Groome
gđa Doris Brehmeier-Metz

Branioci Jovice Stanišića

g. Geert-Jan Alexander Knoop
g. Wayne Jordash

Branioci Franka Simatovića

g. Mihajlo Bakrač
g. Vladimir Petrović

Prevod

I. ISTORIJAT POSTUPKA

1. Dana 21. maja 2007, tužilaštvo je podnelo zahtev da se u spis uvrste svedočenje i relevantni dokumenti svedoka C-1051, C-1072, C-1202,¹ C-1075 i C-1183 na osnovu pravila 92*quater* Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (u daljem tekstu: Pravilnik).²
2. Dana 29. maja 2007, Simatovićeva odbrana je zatražila da se rok za podnošenje njenog odgovora na Zahtev odloži do 15. septembra 2007.³ Veće je delimično odobrilo ovaj zahtev 1. juna 2007. i produžilo rok za odgovore na Zahtev do 9. jula 2007. i Simatovićevom i Stanišićevom timu odbrane.⁴
3. Dana 9. jula 2007, Simatovićeva odbrana odgovorila je na Zahtev, izražavajući svoje protivljenje.⁵ Stanišićeva odbrana nije odgovorila na Zahtev. Dana 16. jula 2007, tužilaštvo je zatražilo dozvolu za podnošenje replike na Simatovićev Odgovor i dostavilo repliku.⁶
4. Dana 22. februara 2008, tužilaštvo je podnelo zahtev za povlačenje svog zahteva za uvrštavanje u spis izjava i relevantnih dokumenata 17 svedoka, uključujući i svedoke C-1075 i C-1183, što je odobreno 18. marta 2008.⁷

¹ Za potrebe ove Odluke, presudonim C-1202 odnosi se na svedoka broj 89 sa Izmenjenog objedinjenog spiska svedoka tužilaštva (podnetog 8. juna 2009. sa datumom 5. jun 2009, u daljem tekstu: Spisak svedoka tužilaštva). Veće napominje da je ovaj pseudonim takođe greškom dodeljen svedoku broj 86 sa Izmenjenog objedinjenog spiska svedoka tužilaštva.

² Zahtev tužilaštva da se u spis uvrsti svedočenje svedoka koji nisu dostupni na osnovu pravila 92*quater*, 21. maj 2007. (u daljem tekstu: Zahtev), par. 1, 22.

³ Zahtev Simatovićeve odbrane da se odloži rok za dostavljanje odgovora na Zahtev tužilaštva da se u spis uvrste pisane izjave na osnovu pravila 92*bis*, 92*ter* i 92*quater*, 29. maj 2007, par. 11-12.

⁴ Odluka po nekoliko zahteva da se izmene termini plana rada i nalog nakon konferencije na osnovu pravila 65*ter*, 1. jun 2007, par. 7.

⁵ Odgovor Simatovićeve odbrane na Zahtev tužilaštva da se u spis uvrsti svedočenje svedoka koji nisu dostupni na osnovu pravila 92*quater*, 9. jul 2007. (u daljem tekstu: Odgovor), par. 10-11.

⁶ Zahtev za podnošenje replike i objedinjena replika tužilaštva na Simatovićeve odgovore na Zahteve tužilaštva da se u spis uvrsti svedočenje na osnovu pravila 92*quater*, 16. jul 2007 (u daljem tekstu: Replika).

⁷ Zahtev tužilaštva za povlačenje 17 nerešenih zahteva za prihvatanje dokaza u pismenom obliku na osnovu pravila 92*bis* i 92*quater*, 22. februar 2008, par. 3, 7, Dodatak A; Odluka po Zahtevu tužilaštva za povlačenje 17 nerešenih zahteva za prihvatanje dokaza u pismenom obliku na osnovu pravila 92*bis* i 92*quater* Pravilnika, 18. mart 2008, str. 3.

Prevod

II. ARGUMENTI STRANA U POSTUPKU

5. Tužilaštvo tvrdi da su svedoci C-1051, C-1072 i C-1202 (u daljem tekstu: Svedoci) preminuli.⁸ Izvodi iz matične knjige umrlih za ove svedoke priloženi su kao relevantni dokumenti u Dodatku B Zahtevu tužilaštva. Tužilaštvo zato traži da se prihvate sledeći dokazni predmeti na osnovu pravila 92^{quater}:

- Izjava svedoka C-1051 od 13. i 17. decembra 1998. (u daljem tekstu: Izjava svedoka C-1051), svedoka C-1072 od 19. i 20. marta 2002. (u daljem tekstu: Izjava svedoka C-1072) i svedoka C-1202 od 6. i 7. oktobra 2000. (u daljem tekstu: Izjava svedoka C-1202), (u daljem tekstu, zajedno: Izjave svedokâ);
- Izvodi iz matične knjige umrlih za svedoka C-1051 od 8. marta 2000. (u daljem tekstu: Izvod iz matične knjige umrlih za svedoka C-1051), svedoka C-1072 od 19. juna 2003. (u daljem tekstu: Izvod iz matične knjige umrlih za svedoka C-1072) i svedoka C-1202 od 20. oktobra 2004. (u daljem tekstu: Izvod iz matične knjige umrlih za svedoka C-1202), (u daljem tekstu, zajedno sa Izjavama svedoka: Ponuđeni dokazi).⁹

6. Tužilaštvo tvrdi da svedočenja Svedoka sadrže brojne pokazatelje pouzdanosti i potkrepljuju svedočenja drugih svedoka.¹⁰ Tužilaštvo takođe tvrdi da su ta svedočenja relevantna zato što se tiču događaja iz baza zločina pomenutih u Optužnici, i da imaju dokaznu vrednost.¹¹

7. Simatovićeva odbrana ne osporava tvrdnju da su Svedoci nedostupni.¹² Međutim, ona naglašava svoje pravo na unakrsno ispitivanje svakog svedoka čije se svedočenje odnosi na dela ili ponašanje Franka Simatovića.¹³ U tom smislu, Simatovićeva odbrana tvrdi da svedočenja koja opisuju dela onih koji su navodno bili podređeni Simatoviću barem posredno dokazuju dela i ponašanje Simatovića i stoga ih ne treba prihvatiti a da se pre toga ne pruži prilika Simatovićevoj odbrani da unakrsno ispita svedoka o kome je

⁸ Zahtev, par. 6.

⁹ Zahtev, par. 1, 22.

¹⁰ Zahtev, par. 2, 6, Dodatak A.

¹¹ Zahtev, par. 7.

¹² V. Odgovor, par. 9.

¹³ Odgovor, par. 6-8.

Prevod

reč.¹⁴ Njegova odbrana tvrdi da svedočenje ponuđeno putem svedoka C-1051, koje se odnosi na Arkana, koji je navodno bio podređen Simatoviću, barem posredno govore o delima i ponašanju Simatovića.¹⁵

8. Pored toga, Simatovićeva odbrana tvrdi da je od suštinskog značaja da li se svedočenje tiče ključnog i aktuelnog pitanja između strana u postupku, ili pitanja od perifernog ili marginalnog značaja.¹⁶ Njegova odbrana smatra da je reč o prvom slučaju kada svedoci navode imena i opisuju jedinice koje su navodno učestvovala u zločinima koji se navode u Optužnici i za koje tužilaštvo smatra da su bili podređeni Simatoviću ili da su bili pod njegovom kontrolom.¹⁷ Simatovićeva odbrana tvrdi da se svedočenja svedoka C-1072 i C-1202 odnose na događaje u kojima su učestvovali oni koji su navodno podređeni Simatoviću i pripadnici istog navodnog udruženog zločinačkog poduhvata (u daljem tekstu: UZP).¹⁸

9. U svojoj Replici, tužilaštvo naglašava da pravilo *92quater* dozvoljava prihvatanje svedočenja koja su od ključnog značaja za dokazni postupak tužilaštva ili dokazuju dela i ponašanje optuženih, kada su ta svedočenja potkrepljena drugim svedočenjima.¹⁹

III. MERODAVNO PRAVO

10. Pravilo *92quater* odnosi se na prihvatljivost svedočenja osoba koje nisu dostupne, i glasi:

(A) Svetočenje u obliku pismene izjave ili transkripta koje je dala osoba koja je u međuvremenu umrla, ili osoba kojoj se više ne može uz razumnu revnost ući u trag, ili osoba koja zbog telesnog ili duševnog stanja ne može svetočiti usmeno, može se prihvatiti bez obzira na to da li je ta pismena izjava u obliku utvrđenom pravilom *92bis*, ako pretresno vijeće:

(i) se primenom gornjih kriterijuma uveri da ta osoba nije na raspolaganju; i

¹⁴ Odgovor, par. 5-6.

¹⁵ Odgovor, par. 4-6.

¹⁶ Odgovor, par. 7.

¹⁷ Odgovor, par. 8.

¹⁸ Odgovor, par. 10.

¹⁹ Replika, par. 12.

Prevod

(ii) na osnovu okolnosti u kojima je izjava data i zabeležena zaključi da je to svedočenje pouzdano.

(B) Ukoliko se svedočenjem dokazuju dela i ponašanje optuženog za koje se on tereti u optužnici, to može biti jedan od faktora za neprihvatanje takvog svedočenja ili tog njegovog dela.

11. Prilikom procenjivanja pouzdanosti svedočenja svedoka koji nije dostupan na osnovu pravila 92*quater*, mogu se uzeti u obzir sledeći kriterijumi:

(a) okolnosti u kojima je izjava data i zabeležena, a naročito

(i) da li je izjava data pod zakletvom; kao i

(ii) da li je svedok potpisao izjavu sa pratećom potvrdom da je izjava istinita po njegovom najboljem znanju i sećanju; i

(iii) da li je izjava uzeta uz pomoć odgovarajuće kvalifikovanog prevodioca ovlašćenog od strane Sekretarijata Međunarodnog suda;

(b) da li je svedok unakrsno ispitan u vezi s izjavom;

(c) da li se izjava, naročito ako se radi o izjavi koja nije data pod zakletvom i u vezi s kojom svedok nije unakrsno ispitan, odnosi na događaje o kojima ne postoje drugi dokazi; kao i

(d) druge dodatne faktore, kao što je odsustvo izrazitih ili očiglednih nedoslednosti u izjavama.²⁰

12. U vezi s izrazom "dela i ponašanje optuženog", Pretresno veće je u predmetu *Tužilac protiv Slobodana Miloševića* zaključilo, premda je to bilo u kontekstu pravila 92*bis* Pravidnika, da je to:

običan izraz kojem treba dati njegovo uobičajeno značenje: deeds and behaviour of the accused (postupci i vladanje optuženog). Ono ne bi smelo da se širi maštovitim tumačenjem. Ne spominju se dela i ponašanje navodnih saizvršilaca, podređenih ili ikog drugog. Da je bila namera da se ovo pravilo proširi na dela i ponašanje navodnih saizvršilaca ili podređenih, onda bi ono tako i glasilo.²¹

13. Žalbeno veće je kasnije potvrdilo tumačenje Pretresnog veća, ističući

²⁰ *Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-T, Odluka po Zahtevu tužilaštva za prihvatanje dokaza u skladu sa pravilom 92*quater*, 16. februar 2007. (u daljem tekstu: Odluka u predmetu *Milutinović*), par. 7; *Tužilac protiv Haradinaja i drugih*, predmet br. IT-04-84-T, Odluka po Zahtevu tužilaštva za prihvatanje pet izjava svedoka broj 1 na osnovu pravila 92*quater* i Trinaesti zahtev za zaštitne mere u vezi sa suđenjem, 7. septembar 2007, par. 8; *Tužilac protiv Gotovine i drugih*, predmet br. IT-06-90-T, Odluka o uvrštenju u spis izjava dvojice svjedoka i uz njih priloženih dokumenata u skladu s pravilom 92*quater* (u daljem tekstu: Prva odluka u predmetu *Gotovina*), par. 13; *Tužilac protiv Gotovine i drugih*, predmet br. IT-06-90-T, Odluka o prihvatanju izjave svjedoka na temelju pravila 92*quater*, 5. mart 2009, par. 10.

²¹ *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, Odluka po Zahtevu optužbe za prihvatanje pismenih izjava u skladu sa pravilom 92*bis*, 21. mart 2002, par. 22 (reference izostavljene).

Prevod

[...] jasn[u] distinkcij[u], koja trenutno postoji u praksi Međunarodnog suda, između (a) djela i ponašanja drugih osoba koje su izvršile zločin za koji se optuženi u optužnici tereti individualnom odgovornošću i (b) djela i ponašanja optuženog za koja se tereti u optužnici, a koja ga čine odgovornima za djela i ponašanje tih drugih osoba. Pravilo 92bis(A) isključuje iz procedure koja je njime propisana samo one pismene izjave kojima se dokazuju potonja djela i ponašanje.²²

14. S obzirom na to da je svedočenje koje je ponuđeno i prihvaćeno na osnovu pravila 92*quater* ranije potpadalo pod pravilo 92bis, Veće smatra da je prikladno da se osloni na tumačenje ovog pravila u praksi Međunarodnog suda u onoj meri u kojoj se to pravilo odnosi i na novu odredbu, uključujući i definiciju "djela i ponašanja optuženog".²³ U konkretnom kontekstu UZP, pismene izjave koje dokazuju djela i ponašanje optuženog na koje se tužilaštvo oslanja da bi utvrdilo da je taj optuženi učestvovao u tom UZP ili da je, zajedno sa licem koje je doista počinilo zločine za koje se tereti, imao potrebnu nameru za ta krivična djela, mogle bi predstavljati argument protiv uvrštavanja u spis.²⁴ Postojanje takve zajedničke namere može se zaključiti iz pismene izjave koja ukazuje na to da je optuženi bio prisutan dok su krivično djelo vršila neka druga lica.²⁵

15. Pored uslova navedenih u pravilu 92*quater* Pravilnika, Veće takođe mora da se uveri da su ispunjeni opšti uslovi prihvatljivosti na osnovu pravila 89(C) i (D), odnosno, da je svedočenje relevantno, da ima dokaznu vrednost i da potreba da se osigura pravično suđenje ne nadmašuje uveliko njegovu dokaznu vrednost.²⁶

IV. DISKUSIJA

16. Veće se uverilo da su Svedoci preminuli i da stoga nisu dostupni na osnovu pravila 92*quater* Pravilnika.

²² *Tužilac protiv Galića*, predmet br. IT-98-29-AR73.2, Odluka po Interlokutornoj žalbi u vezi s pravilom 92bis(C), 7. jun 2002. (u daljem tekstu: Odluka po žalbi u predmetu *Galić*), par. 9.

²³ V. takođe Odluka u predmetu *Milutinović*, par. 7; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-T, Odluka po Zahtjevu tužilaštva da se na osnovu pravila 92bis i 92*quater* Pravilnika u spis uvrsti transkript svjedočenja, 27. oktobar 2006, par. 12; *Tužilac protiv Gotovine*, predmet br. IT-06-90-T, Odluka o prihvaćanju izjava sedam svjedoka na temelju pravila 92*quater*, 16. jun 2008, par. 15.

²⁴ Odluka po žalbi u predmetu *Galić*, par. 10.

²⁵ Odluka po žalbi u predmetu *Galić*, par. 13.

²⁶ *Tužilac protiv Gotovine i drugih*, predmet br. IT-06-90-T, Odluka o prihvaćanju izjava četiri svjedoka na temelju pravila 92*quater*, 24. jul 2008, par. 4; Prva Odluka u predmetu *Gotovina*, par. 4.

Prevod

17. Veće je zaključilo da su Izjave svedoka relevantne za ovaj predmet zato što se odnose na krivična dela navodno počinjena u Erdutu, Škabrnji i Hrvatskoj Dubici u periodu obuhvaćenom Optužnicom.

18. Premda Izjave svedoka nisu date pod zakletvom i svedoci nisu bili unakrsno ispitani, Svedoci su potvrdili da su izjave istinite po njihovom najboljem znanju i sećanju.²⁷ Pored toga, svaka izjava ima prateću potvrdu odgovarajuće kvalifikovanog prevodioca ovlašćenog od strane Sekretarijata Međunarodnog suda i potpisana je od strane svedoka.²⁸ Simatovićeve odbrana ne osporava pouzdanost Izjava svedoka. Veće smatra da Izjave svedoka na sadrže jasne ili očigledne unutrašnje nedoslednosti. Veće takođe smatra da Izjave svedoka potkrepljuju svedočenja drugih svedoka koji su svedočili, ili buduća svedočenja svedoka koji treba da svedoče u ovom predmetu.²⁹ S obzirom na gorenavedene činjenice, Veće je zaključilo da su Ponuđeni dokazi pouzdani za svrhu prihvatanja na osnovu pravila 92*quater*.

19. Veće je takođe zaključilo da Ponuđeni dokazi imaju dokaznu vrednost na osnovu pravila 89 Pravilnika.

20. Veće smatra da se Izjave svedoka odnose na bazu zločina i da mogu da pomognu Veću da bolje razume događaje navedene u Optužnici. Izjava svedoka C-1501 odnosi se na zločine koje su navodno počinili Arkanovi saradnici ili podređeni. Međutim, ta izjava ne dokazuje dela i ponašanje Stanišića ili Simatovića (u daljem tekstu: optuženi), i ništa u toj izjavi ne ukazuje na postojanje situacije na osnovu koje bi se moglo zaključiti da su optuženi učestvovali u navodnom UZP ili da su imali zajedničku nameru. Isto tako, Veće je zaključilo da izjave svedoka C-1072 i C-1202, koje se tiču napada na sela Škabrnja i Hrvatska Dubica, ne sadrže tvrdnje koje bi dokazivale dela i ponašanje optuženih, niti te

²⁷ Izjava svedoka C-1051, str. 5; Izjava svedoka C-1202, str. 5; Izjava svedoka C-1072, str. 6.

²⁸ Izjava svedoka C-1051, str. 6; Izjava svedoka C-1202, str. 6; Izjava svedoka C-1072, str. 6.

²⁹ Za svedoke koji su već svedočili, v. svedočenje Jasne Denona, T. 2018-2037. Za svedoke koji tek treba da svedoče, v. Spisak svedoka tužilaštva, gde svedočenje svedoka C-1051 potkrepljuje svedočenja drugih svedoka koji su svedočili o napadu na Erdut i događajima u Centru za obuku u Erdutu (Srpska autonomna oblast Slavonija, Baranja i Zapadni Srem), a posebno svedočenje svedoka C-1162 i svedoka JF-003. Svedočenje svedoka C-1072 potkrepljuje svedočenja drugih svedoka koji su svedočili o događajima u Škabrnji, Nadinu i Bruški (Srpska autonomna oblast Krajina), a posebno svedočenje svedoka C-1091, C-1123, C-1152, C-1166, C-1202 (broj 86 na Spisku svedoka tužilaštva), C-1205 i MM-043. Svedočenje svedoka C-1202 potkrepljuje svedočenja drugih svedoka koji su svedočili o događajima na području Hrvatske Dubice (Srpska autonomna oblast Krajina), a posebno svedočenje Svedoka C-1084, B-1235 i C-1141.

Prevod

izjave ukazuju na postojanje situacije na osnovu koje bi se moglo zaključiti da su optuženi učestvovali u navodnom UZP ili da su imali zajedničku nameru.

V. DISPOZITIV

21. Iz gorenavedenih razloga, na osnovu pravila 89(C), 92*quater* i 126*bis* Pravilnika, Veće:

ODOBRAVA zahtev tužilaštva za dozvolu da dostavi repliku;

ODOBRAVA Zahtev;

PRIHVATA zapečaćene:

- (i) Izjavu svedoka C-1051 (ERN BCS 0301-2898-0301-2902 i ET 0081-4786-0081-4791);
- (ii) Izjavu svedoka C-1072 (ERN BCS 0305-5377-0305-5381 i ET 0217-0268-0217-0273),
- (iii) Izjavu svedoka C-1202 (ERN BCS 0302-3358-0302-3363 i ET 0106-2752-0106-2757);
- (iv) Izvod iz matične knjige umrlih za svedoka C-1051 (ERN BCS 0608-5759);
- (v) Izvod iz matične knjige umrlih za svedoka C-1072 (ERN BCS 0342-3497 i ET 0342-3497);
- (vi) Izvod iz matične knjige umrlih za svedoka C-1202 (ERN BCS 0468-3835 i ET 0468-3839);

PODSEĆA tužilaštvo da su svedočenja prihvaćena na osnovu pravila 92*quater* Pravilnika javna, osim ako nisu zatražene i odobrene zaštitne mere u odnosu na nedostupne svedoke. Zahtev za zaštitne mere može da se podnese da bi se izbegla identifikacija drugih svedoka pod zaštitnim merama koji su svedočili ili će svedočiti kasnije tokom suđenja. Veće privremeno prihvata zapečaćene Ponuđene dokaze, dok tužilaštvo ne bude moglo da potvrdi

Prevod

da zaštitne mere nisu potrebne. Tužilaštvo ima 14 dana da obavesti Veće da li će zatražiti zaštitne mere;

TRAŽI od Sekretara da prihvaćenim dokumentima da brojeve dokaznih predmeta i da strane u postupku i veće obavesti koji su to brojevi;

TRAŽI da tužilaštvo unese prevod izvoda iz matične knjige umrlih svedoka C-1051 u elektronski sistem za vođenje sudnica.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu se merodavnom smatra verzija na engleskom.

/potpis na originalu/
sudija Alphons Orie,
predsedavajući

Dana 16. septembra 2009.
U Hagu,
Holandija

[Pečat Međunarodnog suda]